

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ОСНОВИ НАУКОВО-АНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньої програми «Менеджмент організації
і адміністрування»
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2024**

УДК 001.891(07.034)

О-75

Укладачі: М. В. Мартиненко

І. В. Литовченко

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту, логістики та інновацій.

Протокол № 10 від 15.01.2024 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Основи науково-аналітичних досліджень [Електронний ре-О-75 сурс] : методичні рекомендації до виконання курсової роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент організації і адміністрування» першого (бакалаврського) рівня / уклад. М. В. Мартиненко, І. В. Литовченко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. – 26 с.

Подано методичні рекомендації до виконання курсової роботи. Уміщено завдання із метою розвитку професійних компетентностей, якими має володіти здобувач вищої освіти після вивчення навчальної дисципліни.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент організації і адміністрування» першого (бакалаврського) рівня.

УДК 001.891(07.034)

© Харківський національний економічний
університет Імені Семена Кузнеця, 2024

Вступ

Мета виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Основи науково-аналітичних досліджень» полягає в закріпленні теоретичних знань, яких здобувачі вищої освіти набули на лекційних заняттях і під час самостійного вивчення матеріалу. Основним завданням є засвоєння основ написання наукових текстів та формулювання науково обґрунтованих висновків і рекомендацій.

Виконання курсової роботи сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти практичних навичок і професійних компетентностей щодо планування науково-аналітичного дослідження, збирання даних та їх опрацювання, а також формулювання науково обґрунтованих висновків за результатами дослідження.

Основні завдання вивчення освітнього компонента:

формування навичок застосування методології та методики наукових досліджень;

уміння організовувати і проводити наукові дослідження;

здатність оформлювати та презентувати результати науково-дослідницьких процесів у сфері менеджменту.

Результатом виконання курсової роботи є підготовлені здобувачами вищої освіти звіт і презентація. До оформлення курсової роботи висувають певні вимоги, наведені далі у відповідному розділі методичних рекомендацій, які є обов'язковими для дотримання.

На сайті персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця є спеціально створена сторінка для курсових робіт, куди прикріплюють виконану здобувачем вищої освіти роботу.

Захист курсової роботи відбувається у встановлені терміни перед комісією, склад якої заздалегідь затверджують на кафедрі. До складу комісії входять викладачі кафедри менеджменту, логістики та інновацій. Керівник виставляє рекомендовану оцінку, яка може бути скоригована комісією за результатами захисту.

Виконання курсової роботи зорієнтовано на формування в здобувачів вищої освіти таких компетентностей (табл. 1).

Результати навчання та компетентності

Компетентності	Результати навчання
ЗК9. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями	РН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства
ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні	
ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу	РН4. Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень
ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні	
СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації	РН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
ЗК9. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями	РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним
ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу	РН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера
ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні	

1. Загальні положення

Курсова робота є однією з форм організації освітнього процесу, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей здобувачів вищої освіти і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, набутих у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Курсова робота передбачає наявність таких елементів наукового дослідження:

практичної значущості;

комплексного системного підходу до виконання завдань дослідження;

теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок;

наявність елементів творчості.

У процесі виконання курсової роботи, разом із теоретичними знаннями і практичними навичками за фахом, здобувач вищої освіти має продемонструвати здатність до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити, і виконувати актуальні науково-прикладні завдання.

Тему курсової роботи з навчальної дисципліни «Основи науково-аналітичних досліджень» здобувач вищої освіти вибирає на початку семестру та узгоджує з керівником, за яким його закріплено для консультацій. Курсову роботу здобувач вищої освіти виконує самостійно під керівництвом викладача. У терміни, визначені кафедрою, здобувач вищої освіти зобов'язаний звітувати перед своїм керівником, який на підставі аналізу виконаної роботи та дотримання індивідуального графіка фіксує послідовність роботи над курсовою роботою. Оцінку за виконання курсової роботи виставляють окремо у відомість обліку успішності.

Курсова робота з навчальної дисципліни «Основи науково-аналітичних досліджень» передбачає виконання навчально-дослідної роботи.

Курсова робота – це самостійно виконана інтелектуальна праця, яка містить дослідження з конкретної теми та має переважно теоретичний характер з елементами практичної значущості. Основне її призначення – продемонструвати рівень кваліфікації здобувача вищої освіти і його вміння виконувати конкретні науково-дослідні завдання.

2. Структура, зміст і обсяг курсової роботи

У процесі підготовки курсової роботи здобувачі вищої освіти розвивають широту мислення та вміння аналізувати, набувають навичок дослідної роботи, демонструють рівень фахової підготовки.

Курсова робота має містити:

титульний аркуш;

зміст;

вступ;

основну частину (три розділи; кожен розділ може вміщувати до двох підрозділів, але це вирішують за узгодженням із керівником курсової роботи; поділ розділів на підрозділи не є обов'язковим);

висновки (кількість висновків дорівнює кількості завдань, відображених у вступі);

список використаних джерел (не менш ніж 30);

додатки (за потреби).

Загальний обсяг роботи – близько 30 – 40 с.

Титульний аркуш роботи має містити назву закладу вищої освіти, у якому виконано курсову роботу, та його підпорядкованість; назву кафедри; тему роботи; дані про автора роботи та керівника; назву міста, рік (додаток А).

Зміст подають на початку роботи, після титульного аркуша. Він містить назви та номери початкових сторінок усіх розділів та підрозділів, а також вступу, висновків, списку використаних джерел, додатків. Назва кожного розділу має відображати сутність досліджуваних питань. Треба стежити за тим, щоб назви структурних елементів курсової роботи в змісті збігалися з назвами цих елементів у тексті роботи.

У **вступі** роботи (додаток Б) розкривають сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави й вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Шляхом порівняння та критичного аналізу обґрунтовують актуальність і доцільність наукової роботи. Висвітлення актуальності не має бути багатослівним. Також послідовно визначають мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, отримані результати, наводять їхню наукову новизну та практичне значення.

Мета і завдання дослідження не можуть бути визначені відокремлено від предмета й об'єкта. Не слід формулювати мету як «дослідження ...», «вивчення ...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Об'єкт дослідження – процес або явище, що породжує проблемну ситуацію чи вимагає отримання більш детального знання.

Предметом є явище або процес у межах об'єкта, що розглядають як елемент, частину об'єкта дослідження, найбільш значущі властивості об'єкта, окремі його аспекти, сегменти чи взаємозв'язки, які підлягають вивченню.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перерахувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджували тим чи іншим методом.

Наукові результати розроблення курсової роботи висвітлюють отриманий результат дослідження, що має властивості наукової новизни. До елементів наукової новизни зараховують: наукове узагальнення та систематизацію досліджуваного матеріалу; визначення причинно-наслідкових зв'язків, чинників впливу, суттєвих чи базових елементів системи, функцій розвитку; розроблення категоріального апарату; типологію (класифікацію) елементів; визначення концептуальних рішень і способів розв'язання проблеми; установлення принципів, чинників, передумов, типових рис; розроблення моделей, механізмів, принципів схем, програм; підготовку методик тощо

Основна частина роботи складається з розділів та підрозділів. Кожний розділ починають із нової сторінки.

У першому розділі розглядають загальні теоретичні підходи (визначення сутності ключових понять, класифікацію відповідних об'єктів, тощо) до розв'язання проблеми з використанням літературних джерел із досліджуваної тематики, на які обов'язково потрібно робити посилання. Доцільним є порівняння різних поглядів, застосування опублікованих статистичних даних із посиланнями на джерела. Бажано ілюструвати текст графічним матеріалом: схемами, графіками, алгоритмами, діаграмами.

У другому розділі проводять аналіз основних етапів процесу управління у вибраній для дослідження галузі або складових елементів системи управління, залежно від вибраної теми та підходу дослідження;

подають загальний опис проблем і суперечностей досліджуваної галузі на всіх економічних рівнях.

У третьому розділі наводять методи та підходи щодо управління в межах вибраних предмета й об'єкта дослідження, переваги та недоліки цих методів і умови їх застосування. Бажано навести певні практичні приклади щодо проблеми, досліджуваної в курсовій роботі, або більш детально розглянути окреме практичне питання відповідно до вибраної теми. Слід також надати в загальному вигляді рекомендації, пропозиції щодо змін у діяльності сучасних підприємств на базі основних теоретичних положень і методичних підходів, викладених у першому та другому розділах дослідження.

У процесі висвітлення теми курсової роботи потрібно стисло, але найбільш повно розкрити вибране питання. Рекомендовану тематику курсових робіт подано в додатку В.

Під час написання курсової роботи здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності згідно з Кодексом академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://www.hneu.edu.ua/kodeks-akadem-dobrochesnosti/>).

У **висновках** автор роботи стисло наводить найбільш важливі теоретичні та практичні положення, які містять оцінку досягнутих результатів щодо відповідності меті та поставленим завданням.

Список використаних джерел подають в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Якщо в роботі використано інформацію з інтернету, то потрібно вказувати не тільки назву сайту, а й назву статті або документа, на які посилається автор. Нормативні та законодавчі акти, інтернет-джерела не виокремлюють і розміщують в алфавітному порядку разом з іншими літературними джерелами. Усі літературні джерела подають мовою оригіналу: спочатку – джерела українською мовою, потім – іншомовні. **Російськомовні джерела не використовують.** До списку джерел слід включити наукові статті, опубліковані в журналах, що індексують у наукових базах Scopus та Web of Science. Обов'язковим є посилання на наукові праці викладачів ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Нумерація джерел у списку – наскрізна (додаток Г).

У посиланні потрібно точно вказати номери сторінок, на яких розміщено текст, ілюстрації, таблиці або формули з джерела, на яке дано посилання в курсовій роботі.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід позначати порядковим номером за списком джерел, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: «... у працях [10 – 13]; ... таких поглядів дотримуються й інші автори [1 – 4]; ... наведено визначення цього поняття [5, с. 12]; ... визначає принципи державного управління [4, с. 9–11]».

Посилання на ілюстрації курсової роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: «... подано на рис. 1.2».

Посилання на формули в курсовій роботі вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці та рисунки курсової роботи мають бути посилання, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «... (див. табл. 1.3)».

До **додатків** за потреби доцільно вміщувати:

структурну модель предметної області дослідження;

таблицю з узагальненням визначень певного поняття відповідно до теми навчально-дослідної роботи;

таблиці допоміжних цифрових даних;

допоміжні ілюстрації.

Кращі курсові роботи беруть участь у конкурсах наукових робіт, за рішенням, яке ухвалюють на засіданні кафедри.

3. Правила оформлення курсової роботи

Мовою курсової роботи є українська або англійська. Курсову роботу друкують за допомогою комп'ютера з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм).

Текст курсової роботи розміщують на сторінці, яку обмежують полями: лівим – 30 мм, правим – 10 мм, верхнім і нижнім – 20 мм.

Текст роботи друкують шрифтом Times New Roman, кеглем 14, і полуторним міжрядковим інтервалом. У процесі оформлення таблиць і рисунків використовують шрифт розміру 12. Міжрядковий інтервал у таблиці – 1,1.

Роботу починають із титульного аркуша. Після титульного аркуша розміщують послідовно: зміст курсової роботи, розділи роботи, висновки та пропозиції, список використаних джерел і додатки.

Нумерація сторінок має бути наскрізною, починаючи з титульного аркуша і до останньої сторінки, арабськими цифрами у верхньому правому кутку сторінки без крапки в кінці. На титульному аркуші та аркуші із змістом номери не проставляють.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами по центру сторінки. Кожну структурну частину курсової роботи треба починати з нової сторінки.

Текст основної частини роботи розподіляють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти згідно з планом. Розділи позначають арабськими цифрами без знака №. Номер розділу проставляють після слова «РОЗДІЛ» (рис. 1). Після номера крапку не ставлять. Потім із нового рядка великими літерами друкують заголовок розділу.

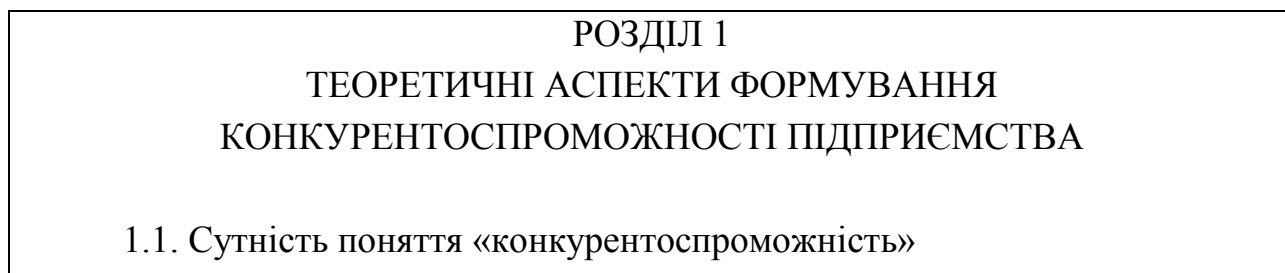

Рис. 1. Приклад оформлення назви розділу та підрозділу в курсовій роботі

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу теж ставлять крапку, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому самому рядку друкують заголовок підрозділу (див. рис. 1).

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації. Ілюстрація має назву, яку розміщують після номера ілюстрації з абзацного відступу; вирівнювання – за шириною тексту.

Якщо на рисунку зображують діаграму, то кожна її вісь повинна мати назву або позначати розмірність.

Відстань між попереднім і наступним текстом та ілюстрацією має дорівнювати одному рядку.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком розміщують надпис «Таблиця» із зазначенням її номера.

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Заголовки граф друкують з великих літер, підзаголовки – з малих. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті.

У разі перенесення частини таблиці на інший аркуш (сторінку) пишуть слова «Продовження табл. ...» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 2.13». Головою таблиці в цьому разі є цифровий порядок. Якщо таблицю розміщують на одній сторінці, тобто не переносять на іншу, то рядок із нумерацією стовпчиків таблиці подавати не слід.

Формули (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій їх наведено у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Основні символи у формулі набирають шрифтом 14, індекси – 12, а субіндекси – шрифтом 10 у редакторі формул. Вільними рядками відділяють від тексту та розшифрування умовних позначень лише саму формулу.

4. Система оцінювання курсової роботи

Захист курсової роботи призначено для перевірки знань здобувача вищої освіти та оцінювання правильності її виконання. У терміни, визначені кафедрою, здобувач вищої освіти зобов'язаний звітувати перед своїм керівником, який на підставі аналізу виконаної роботи та дотримання

індивідуального графіка фіксує послідовність роботи над курсовою роботою. У разі значного відставання від термінів без поважних причин керівник курсової роботи інформує про це кафедру.

Оформлену курсову роботу здають на перевірку керівникові не пізніше ніж за два тижні до встановленого дня захисту. Після цього проводять захист курсової роботи перед комісією.

Текст курсової роботи, поданий здобувачем вищої освіти на кафедру, керівник перевіряє на дотримання вимог, визначених у цих методичних рекомендаціях, оцінює змістовність та аргументованість основних положень роботи, що будуть становити предмет захисту; перевіряє цілеспрямованість, послідовність і логічність викладення матеріалу, уточнює або виправляє нечіткі формулювання. У разі невідповідності вимогам курсову роботу повертають на доопрацювання (якщо виявлено порушення академічної доброчесності – із попередженням). Доопрацьований текст здобувач вищої освіти має подати на кафедру не пізніше ніж за тиждень до захисту.

Оцінювання роботи містить формальний та змістовий критерії, а також критерій захисту курсової роботи.

До формальних критеріїв належать: дотримання термінів здачі завершеної роботи, правильність оформлення, грамотність структурування роботи, наявність посилань, наявність ілюстраційного матеріалу, використання сучасної літератури тощо. Оцінка за формальними критеріями не може перевищувати 40 балів зі 100 можливих.

До змістових критеріїв належать: актуальність теми, збалансованість розділів роботи, правильність формулювання цілей і завдань дослідження, відповідність змісту заявленій темі, ступінь самостійності, наявність елементів наукової новизни, практична цінність роботи, знання новітньої літератури тощо. Оцінка за змістовими критеріями не може перевищувати 50 балів зі 100 можливих.

До критеріїв оцінювання захисту роботи належать: уміння здобувача вищої освіти подати матеріал, його ораторське мистецтво, володіння термінологією в усному мовленні, уміння переконувати, відповіді на питання за темою роботи тощо. Оцінка за захист не може перевищувати 10 балів.

Усі оцінки вносять в оцінювальний лист (табл. 2).

Структура оцінювання курсової роботи

Критерії оцінювання курсової роботи	Бали
Формальні:	40
якісне опрацювання завдання курсової роботи;	5
уміння шукати та використовувати необхідну літературу, зокрема фундаментальні дослідження (підручники, монографії), періодичні видання; оформлення роботи (відповідність технічним вимогам, наявність посилань, дотримання граматичних і стилістичних правил);	10
компонент своєчасності	15
Змістові:	10
актуальність теми та оригінальність виконання;	50
правильність і доречність використання методів та інформації;	10
практична значущість отриманих результатів;	10
логічність, уміння узагальнювати, робити висновки;	10
застосування сучасних технологій та програмного забезпечення;	5
самооцінка ступеня досягнення мети	5
Захист курсової роботи	10
Підсумковий рейтинговий бал із курсової роботи	100

Захист курсової роботи включає загальну бесіду за змістом роботи, дискусію з розглянутої проблеми, а також відповіді на питання членів комісії для визначення рівня теоретичних знань і практичних навичок здобувача вищої освіти, відповідності роботи висунутим до неї вимогам, а також доповнення й закріплення отриманих у результаті дослідження знань. Оцінку за курсову роботу записують на титульному аркуші роботи.

Рекомендована література

Основна

1. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / О. І. Гуторов; Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Харків : ХНАУ, 2017. – 272 с.
2. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посіб. / за ред. А. А. Мазаракі. – 2-ге вид., допов. – Київ : КНТЕУ, 2011. – 296 с.
3. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. С. Антонюк, Л. Г. Полонський, В. І. Аверченков, Ю. А. Малахов. – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 274 с.

Додаткова

4. Грищенко І. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / І. М. Грищенко, О. М. Григоренко, В. А. Борисейко. – Київ : КНТЕУ, 2001. – 186 с.
5. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. Л. Єрін. – Київ : Центр навч. літ., 2004. – 212 с.
6. Клименюк О. В. Методологія та методи наукового дослідження : навч. посіб. / О. В. Клименюк. – Київ : Міленіум. – 234 с.
7. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : підручник / Д. М. Стеченко. – Київ : Знання, 2007. – 317 с.
8. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : навч. посіб. / А. С. Філіпенко. – Київ : Академвидав, 2005. – 208 с.
9. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – Київ : Знання, 2006. – 307 с.

Інформаційні ресурси

10. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
11. Електронні каталоги інформаційних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.analitik.ua>.
12. Інформаційно-пошукова система [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://inpos.com.ua>.
13. ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=8190>.
14. Пошукові служби Інтернету [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kinder.mkstat.net/pages/libfindix/inetfind.htm>.

Додатки

Додаток А

Приклад оформлення титульного аркуша курсової роботи

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, ЛОГІСТИКИ ТА ІННОВАЦІЙ

КУРСОВА РОБОТА

з навчальної дисципліни

«Основи науково-аналітичних досліджень»

на тему «_____»

Виконав(-ла): студент(-ка) 3-го курсу

бакалаврату

групи _____

спеціальності 073 «Менеджмент»

освітньо-професійної програми «_____»

_____ ПРИЗВИЩЕ Ім'я

Керівник : д-р екон. наук, професор (канд. екон. наук, доцент) кафедри менеджменту, логістики та інновацій ХНЕУ ім. С. Кузнеця

_____ ПРИЗВИЩЕ Ім'я керівника

Кількість балів

за шкалою ХНЕУ ім. С. Кузнеця: _____

Члени комісії: _____ ПРИЗВИЩЕ Ім'я

_____ ПРИЗВИЩЕ Ім'я

Харків – 2024

Приклад оформлення вступу

ВСТУП

Сучасний етап розвитку економіки України, а також особливості ринкової діяльності вітчизняних підприємств зумовлюють актуальність маркетингової складової у формуванні їхніх конкурентних переваг. Для реалізації ефективної маркетингової стратегії формування конкурентних переваг підприємству потрібен відповідний рівень розвитку управлінської системи, здатної забезпечити інтеграційні процеси всіх сфер його діяльності, спрямованих на задоволення потреб представників цільового ринку. Водночас досягнення взаємодії й узгодженості впроваджуваних заходів у кожній зі сфер діяльності має ґрунтуватися на системному управлінні. Як результат, управління маркетинговою діяльністю у внутрішніх процесах підприємства є координувальним початком, що формує й приводить у дію ресурси підприємства для досягнення його маркетингових та управлінських цілей.

Методологічні засади формування та маркетингового управління конкурентними перевагами відображено в працях багатьох зарубіжних учених-економістів: Ф. Котлера, Ж.-Ж. Ламбена, М. Портера, К. Макконелла, К. Штайльманна, Ю. Юданова та ін. Проблеми формування конкурентних переваг і ключових чинників успіху як основи маркетингового управління стратегічним розвитком підприємства також висвітлено в працях відомих українських економістів: Л. Балабанової, А. Войчака, І. Должанського, Т. Загорної, О. Зозульова, Ю. Іванова, В. Кардаша, Н. Куденко, Т. Омеляненко, П. Орлова та ін. Методику використання збалансованої системи показників у маркетинговій діяльності підприємства викладено в роботах М. Портера, К. Прахалада, Б. Трейсі, Ф. Вирсема, Н. Анді, А. Кріса, К. Майка, М. Кизима, А. А. Пилипенка, В. А. Зінченка, А. Пешка та ін.

Однак, незважаючи на це, слід зазначити недостатність теоретичного обґрунтування особливостей поєднання засобів маркетингового стратегічного аналізу та збалансованої системи показників як не лише загальнокорпоративної, а й маркетингової системи управління конкурентними перевагами підприємства, що на практиці забезпечить їхню узгоджену

взаємодію з метою посилення ринкових позицій вітчизняних промислових підприємств.

Актуальність зазначених проблем, їхня теоретична важливість, практична значущість для підвищення ефективності маркетингової діяльності промислових підприємств в умовах сучасного розвитку економіки зумовили вибір теми наукової роботи, постановку її мети і завдань, а також логіку дослідження.

Метою курсової роботи є узагальнення теоретичних положень, а також розроблення методичних рекомендацій щодо формування конкурентних переваг підприємств в умовах їхньої маркетингової діяльності.

Для досягнення поставленої мети курсової роботи було визначено такі завдання:

узагальнити теоретичні аспекти та еволюцію концепцій конкурентних переваг підприємства;

дослідити ключові методи ефективного позиціонування товарів підприємства;

узагальнити сучасну практику оцінювання конкурентоспроможності підприємств.

Об'єктом дослідження є процес формування конкурентних переваг підприємств у контексті маркетингової діяльності.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних положень і практичних інструментів маркетингового управління конкурентними перевагами підприємств легкої промисловості України.

Методичну основу дослідження становили праці провідних зарубіжних і вітчизняних науковців та фахівців із проблем економічної теорії, а також теорії менеджменту і маркетингу. Основні методи, використані в процесі виконання поставлених завдань: теоретичного узагальнення, аналогії й абстрактно-логічний – для узагальнення основних понять і категорій, що формують теоретичний базис дослідження.

Інформаційною базою дослідження були вітчизняні та зарубіжні джерела наукової інформації (монографії, статті, збірники наукових праць, доповіді, тези, тематичні дослідження), матеріали Державної служби статистики України, періодичні видання та щорічники, звіти міжнародних організацій, асоціацій, експертні оцінки, а також результати власних

досліджень автора, тематичні публікації в періодичній пресі, інформація мережі «Інтернет».

Наукова новизна одержаних результатів полягає в узагальненні теоретичних положень і розробленні методичних підходів щодо застосування маркетингу у формуванні конкурентних переваг підприємств легкої промисловості України.

Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить ___ сторінок друкованого тексту. Курсова робота містить ___ таблиці на ___ сторінках, ___ рисунків. Список використаних джерел налічує ___ позицій.

Тематика курсових робіт

1. Формування стратегії розвитку підприємства.
2. Стратегічне планування на підприємстві.
3. Планування виробничо-господарської діяльності підприємства.
4. Формування системи планування та контролю на підприємстві.
5. Формування і розвиток виробничого потенціалу підприємства.
6. Планування виробничої активності в умовах обмежених ресурсів.
7. Удосконалення управління запасами підприємства на основі реорганізації бізнес-процесів.
8. Розроблення цінової політики підприємства на конкурентних ринках.
9. Управління ціновою політикою підприємства.
10. Управління витратами підприємства.
11. Управління витратами в системі контролінгу на підприємстві.
12. Управління якістю продукції в умовах ринкових відносин.
13. Формування дивідендної політики.
14. Управління процесами диверсифікації на підприємстві.
15. Підвищення адаптаційних можливостей підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища.
16. Проєктування комплексної системи управління підприємством на основі реінжинірингу бізнес-процесів.
17. Управління змінами на підприємстві.
18. Удосконалення організаційної структури підприємства.
19. Формування ефективної організаційної структури управління виробництвом.
20. Розроблення програми реструктуризації підприємства.
21. Управління ризиком діяльності підприємства.
22. Управління економічною безпекою діяльності підприємства.
23. Формування системи антикризового управління діяльністю підприємства.
24. Розроблення та обґрунтування антикризової програми діяльності підприємства.

25. Удосконалення технології ухвалення управлінських рішень на підприємстві.
26. Управління інформаційними ресурсами на підприємстві.
27. Розроблення комунікаційної політики підприємства.
28. Управління ефективністю діяльності підприємства.
29. Контролінг як засіб підвищення ефективності виробництва.
30. Управління конкурентоспроможністю підприємства.
31. Управління конкурентоспроможністю продукції.
32. Формування стратегії досягнення конкурентних переваг підприємства.
33. Управління витратами підприємства для досягнення конкурентних переваг.
34. Розроблення стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства.
35. Управління інноваційною діяльністю підприємства.
36. Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку підприємства.
37. Організація і планування інноваційної діяльності підприємства.
38. Формування інноваційної політики підприємства.
39. Формування інноваційної стратегії підприємства.
40. Управління інноваційними стратегіями розвитку підприємства.
41. Управління інноваційними проектами на підприємстві: стан, проблеми, способи вдосконалення.
42. Формування бізнес-плану інноваційного проекту.
43. Бізнес-планування інноваційних проектів.
44. Оцінювання інноваційного потенціалу промислового підприємства.
45. Управління інноваційним потенціалом промислового підприємства.
46. Удосконалення управління інноваційним потенціалом для підвищення ступеня інвестиційної привабливості підприємства.
47. Організація освоєння нової продукції на підприємстві.
48. Формування стратегії формування інвестиційних ресурсів щодо інноваційної діяльності підприємства.
49. Стратегічне управління інвестуванням інноваційної діяльності промислових підприємств.

50. Управління інвестиційним забезпеченням інноваційної діяльності.

51. Управління інвестиційним забезпеченням інноваційного розвитку підприємства.

52. Оцінювання інвестиційної привабливості інноваційних програм промислових підприємств.

53. Управління залученням інвестицій в інноваційні процеси в умовах конкуренції.

54. Обґрунтування механізму залучення іноземних інвестицій для реалізації інновацій.

55. Управління інноваційними ризиками.

56. Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності підприємства.

57. Матеріальне стимулювання інноваторів на підприємстві.

58. Оцінювання інноваційної діяльності підприємства.

59. Розроблення системи показників ефективності інноваційних проєктів.

60. Стратегічне управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств.

61. Стратегія інвестиційної діяльності підприємства.

62. Управління інвестиційним забезпеченням розвитку підприємства.

63. Формування інвестиційних стратегій промислових підприємств.

64. Бізнес-планування в інвестиційній діяльності промислових підприємств.

65. Обґрунтування доцільності впровадження інвестиційних проєктів.

66. Оцінювання інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.

67. Управління інвестиційною привабливістю підприємства.

68. Управління інвестиційним потенціалом підприємства.

69. Формування й оцінювання інвестиційного іміджу промислових підприємств.

70. Управління сприйнятливістю промислових підприємств до інвестиційних пропозицій.

71. Стратегія формування інвестиційних ресурсів підприємства.

72. Управління формуванням фінансових планів інвестиційних проєктів підприємств.

73. Управління фінансуванням інвестиційної діяльності підприємства.

74. Управління фінансовим забезпеченням інвестиційної діяльності підприємства.

75. Управління джерелами інвестиційного забезпечення підприємства та їх оптимізація.

76. Оптимізація інвестиційної діяльності підприємства.

77. Управління грошовими потоками від інвестиційної діяльності підприємства.

78. Управління інвестиційними ризиками на підприємстві.

79. Управління економічними ризиками в процесі інвестиційної діяльності промислових підприємств.

80. Управління організаційними перетвореннями на промислових підприємствах у процесі інвестиційної діяльності.

81. Формування стратегій інформаційної взаємодії промислових підприємств із внутрішнім та зовнішнім середовищем у процесі інвестиційної діяльності.

82. Інвестиційна активність підприємства.

83. Використання брендів у процесі стратегічного управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств.

84. Визначення економічної ефективності інвестиційних проєктів.

85. Формування стратегій PR-політики в інвестиційній діяльності промислових підприємств.

86. Моніторинг результатів управління інвестиційними процесами на промислових підприємствах.

87. Управління персоналом підприємства в умовах ринкової економіки.

88. Удосконалення системи управління персоналом підприємства.

89. Оцінювання та стимулювання праці персоналу підприємства.

90. Форми і методи оплати праці в сучасних умовах господарювання.

91. Удосконалення організації оплати праці.

92. Удосконалення системи оцінювання та мотивації персоналу.

93. Мотивація персоналу підприємства.

94. Мотивація діяльності колективів на підприємстві.

Приклади оформлення списку використаних джерел

Автор, вид видання	Приклади
1	2
Один автор	<p>Близнюк Т. П. Вплив циклічності розвитку економіки на інноваційну діяльність підприємства : монографія / Т. П. Близнюк. – Харків : ФОП Александрова К. М., 2008. – 352 с.</p> <p>Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ : Алерта, 2012. – 216 с.</p> <p>Кузніченко С. О. Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану" : наук.-практ. комент. / С. О. Кузніченко ; Одес. держ. ун-т внутр. справ. – Харків : Право, 2015. – 164 с.</p> <p>Johnson L. K. Bombs, bugs, drugs and thugs: intelligence and America's quest for security / L. K. Johnson. – New York; London : New York University Press, 2000. – 326 p.</p>
Два автори	<p>Петришина М. О. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування: наук. доп. / М. О. Петришина, О. А. Петришин ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. – Харків : Право, 2016. – 44 с.</p> <p>Ястремська О. М. Активізація інноваційної діяльності підприємств : монографія / О. М. Ястремська, Г. В. Демченко. – Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2018. – 232 с.</p>
Три автори	<p>Ястремська О. М. Стимулювання діяльності менеджерів стратегічного рівня управління підприємствами : монографія / О. М. Ястремська, О. П. Куліков, А. С. Тутова. – Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2023. – 324 с.</p> <p>Helfer M. E. The battered child / M. E. Helfer, R. S. Kempe, R. D. Krugman. – 5th ed. – Chicago, IL : University of Chicago Press, 1997. – 700 p.</p>
Чотири і більше авторів	<p>Управління життєдіяльністю підприємств промисловості : монографія / О. М. Ястремська, Г. В. Верещагіна, О. В. Авраменко, В. Й. Іванова та ін. ; за заг. ред. д-ра. екон. наук, проф. О. М. Ястремської, канд. екон. наук, доц. Г. В. Верещагіної. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 432 с.</p> <p>Коллективні політичні права і свободи людини та громадянина в Україні: проблеми теорії та практики : монографія / Є. І. Григоренко, Я. О. Григоренко, В. І. Козлов, Л. В. Новікова та ін. ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків : [б. в.], 2013. – 352 с.</p> <p>The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard, M. Koehn, S. Ornstein, M. V. Audenrode et. al. – New York, NY : Columbia University Press, 2010. – 256 p.</p>

1	2
Автор(и) та редактор(и)/ упорядник(и)	Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України : монографія / О. І. Петрик ; відп. ред. В. М. Геєць. – Київ : УБС НБУ, 2008. – 369 с. Plath S. The unabridged journals / S. Plath ; ed. K. V. Kukil. – New York, NY : Anchor, 2000. – 680 p.
Автор(и) та перекладач(и)	Прахалад К. К. Майбутнє конкуренції / К. К. Прахалад, В. Рамасвами ; пер. з англ. – Київ : Вид-во Олексія Капусти, 2005. – 241 с.
Без автора	Галузева економічна політика держави: проблеми правового забезпечення : колект. монографія / за наук. ред. Д. В. Задихайла. – Харків : Юрайт, 2013. – 520 с. Конституція України: наук.-практ. комент. / редкол. : В. Я. Тацій (голова) та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2012. – 1128 с.
Розділ книги	Москаленко Н. О. Вклад HR-менеджменту в управління талантами / Н. О. Москаленко // Генеза менеджменту: системи, процеси, проекти: колект. монографія ; за ред. проф. В. Г. Алькемі. – Київ : Ун-т «КРОК», 2023. – Розд. 1.4. – С. 41–72. Salun M. The perspectives for Latvian-Ukrainian economic cooperation / M. Salun, K. Zaslavska // Mechanisms of interaction between competitiveness and innovation in modern international economic relations: collective monograph: in 4 Vol. / edited by M. Bezpartochnyj; ISMA University. – Riga : «Landmark» SIA, 2017. – Vol. 3. – P. 101–109.
Десертації, автореферати	Максімова М. В. Формування системи фінансового контролінгу банківської діяльності. – На правах рукопису : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / М. В. Максімова. – Харків. нац. екон. ун-т. – Харків, 2014. – 20 с. Попов О. В. Організація маркетингової діяльності підприємств машинобудівного кластеру: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)" / О. В. Попов ; Харків. нац. екон. ун-т. – Харків, 2014. – 20 с.
Стаття з періодичного видання	Коюда В. О. Теоретично-прикладні аспекти формування іміджу вищого навчального закладу / В. О. Коюда, М. І. Пасько // Проблеми економіки. – 2018. – № 3. – С. 113–121. Avramenko O. V. Foresight-technology in the system of logistics management of the enterprise / O. V. Avramenko // Науковий вісник Херсонського державного ун-ту. – Херсон : ВД «Гельветика», 2019. – Вип. 33. – С. 67–72. – Серія «Економічні науки».

Зміст

Вступ.....	3
1. Загальні положення	5
2. Структура, зміст і обсяг курсової роботи	6
3. Правила оформлення курсової роботи.....	9
4. Система оцінювання курсової роботи.....	11
Рекомендована література.....	14
Основна	14
Додаткова	14
Інформаційні ресурси	14
Додатки.....	15

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ОСНОВИ НАУКОВО-АНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньої програми «Менеджмент організації
і адміністрування»
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Мартиненко** Марина Вікторівна
Литовченко Ірина Володимирівна

Відповідальний за видання *О. М. Ястремська*

Редактор *Н. Г. Войчук*

Коректор *Н. В. Завгородня*

План 2024 р. Поз. № 38 ЕВ. Обсяг 26 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*